

8. september 2025
Dok.nr.: 1131646

TALEPAPIR TIL SAMRÅD A OG B TIL L 222 OM ANLÆGS- LOVFORSLAGET DEN 8. SEPTEMBER 2025 VEDR. ÅRHUS- KONVENTIONEN

Det talte ord gælder.

Tak for muligheden for at komme i samråd her i dag.

Danmark og Europa står i den mest alvorlige sikkerhedspolitiske situation i årtier.

Derfor er vi nødt til at have de nødvendige handlemuligheder, når det gælder Danmarks sikkerhed. Og behovet for at styrke Forsvarets kampkraft er presserende. Vi skal turde se den alvorlige sikkerhedspolitiske situation i øjnene.

Det her lovforslag har netop til formål at sikre, at vi hurtigere kan styrke Danmarks kampkraft.

Men det betyder selvfølgelig ikke, at vi så skal se bort fra Danmarks internationale forpligtelser. Det forudsættes netop i lovforslaget, at de overholdes.

I det første samrådsspørgsmål bliver jeg spurgt til, hvordan jeg kan sikre, at Århus-konventionen er overholdt, når klageadgang afskæres, og der kun er domstolsprøvelse.

Inden jeg kommer til spørgsmålet om Århus-konventionen, vil jeg minde om, at der ikke med lovforslaget sker en automatisk afskæring af klageadgang. Lovforslaget giver mulighed for at klageadgang kan afskæres, hvis det konkret vurderes at være nødvendigt for at opnå projektets eller aktivitetens formål. Den minister, der udsteder reglerne, vil altid skulle anvende den mindst indgribende løsning. Og det vil skulle sikres, at de konkrete fravigelser er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Men tilbage til spørgsmålet om overholdelse af Århus-konventionen.

Jeg vil gerne slå fast, at Århus-konventionen ikke stiller krav om, at der både skal være mulighed for administrativ klageadgang og domstolsprøvelse i forbindelse med prøvelse af afgørelser vedrørende konkrete aktiviteter på miljøområdet. Det har Forsvarsministeriet også nærmere redegjort for i de skriftlige besvarelser af udvalgsspørgsmålene om emnet.

Århus-konventionen stiller nemlig på det her område alene krav om, at enhver skal have adgang til at få nærmere bestemte afgørelser på miljøområdet prøvet ved en domstol og/eller ved et andet uafhængigt og upartisk organ, etableret ved lov. Når der står "og/eller" i bestemmelsen, betyder det, at staten kan vælge frit mellem tre løsninger, nemlig om der kun skal være adgang til domstolsprøvelse, eller om der kun skal være adgang til prøvelse ved et uafhængigt og upartisk

organ, etableret ved lov, eller om der skal være adgang til prøvelse begge steder. Det er altså ikke et krav, at der både er klageadgang og domstolsprøvelse.

Da lovforslaget kun giver mulighed for at fastsætte regler om afskæring af klageadgang og altså ikke domstolsprøvelse, kan jeg sige meget klart, at lovforslaget overholder Århus-konventionens artikel 9 om klageadgang og domstolsprøvelse.

Det er da heller ikke nyt, at klageadgange afskæres i forbindelse med større statslige anlægsprojekter. Det er gennem årene sket i en række tilfælde i konkrete anlægslove.

Jeg bliver også spurgt til, hvordan meroffentlighed i forhold til miljøsager sikres, når lovforslaget åbner for at skære den offentlige høringsproces og erstatte den med lukkede ministerielle høringer, der ikke kommer offentligheden til kendskab.

Jeg går ud fra, at spørgsmålet går på, hvordan lovforslagets § 3 lever op til Århus-konventionens krav til offentlig deltagelse i forbindelse med afgørelser vedrørende konkrete aktiviteter.

Lovforslagets § 3 giver mulighed for, at den relevante minister i helt særlige tilfælde kan fravige anden lovgivning uden offentlighedens inddragelse for så vidt angår bygge- og anlægsprojekter og driftsaktiviteter med væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål.

I forhold til § 3 vil jeg gerne understrege, at bestemmelsen kun kan anvendes, hvis der er afgørende hensyn til den nationale sikkerhed. Bestemmelsen vil altså kun kunne anvendes i yderst begrænset omfang.

I medfør af § 3 kan der i forbindelse med et konkret projekt eller en konkret aktivitet træffes beslutning om bl.a. at fravige nærmere bestemte forpligtelser for det offentlige.

Det er Århus-konventionens artikel 6, der regulerer spørgsmålet om offentlig deltagelse i afgørelser vedrørende konkrete aktiviteter.

Her vil jeg gerne fremhæve undtagelsen i artikel 6, stk. 1. Heraf følger det, at hvis der er hjemmel til det i national ret, kan man fra sag til sag beslutte ikke at anvende bestemmelserne i artikel 6, hvis aktiviteterne tager sigte på nationalt forsvar, og hvis kravet om offentlighed vil skade dette sigte.

Så også her overholder lovforslaget Århus-konventionen.

Til sidst vil jeg gentage, at jeg fuldt ud anerkender, at det her lovforslag er vidtgående.

Derfor er det godt, at vi får debatteret lovforslaget, både med samråd og udvalgsspørgsmål.

Og derfor er jeg også glad for, at der nu forhåbentlig er skabt klarhed om, at lovforslaget selvfølgelig er i overensstemmelse med Århus-konventionen. Og det vil de regler, der bliver fastsat i medfør af lovforslaget, også skulle være.

Tak for ordet.